

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto jätehuoltolautakunnalle Uudenkaupungin sekajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen jätteenkuljetusjärjestelmästä

YMPLL 15.04.2025 § 40
3315/14.05.00/2025

Valmistelija: Ympäristönsuojelupäällikkö Susanna Puottula
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnassa on vireillä jätelain 35 §:n mukaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavien kuljetusjärjestelmiä koskevien päätösten valmistelu. Päätökset koskevat Uudenkaupungin alueella järjestettäviä kuljetuksia.

Jätehuoltolautakunnan on päätettävä siitä, siirrytäänkö sekajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäisessä kuljetuksessa jätelain 36 §:n mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen vai 37 §:n mukaiseen kiinteistönhaltijan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Jätehuoltolautakunta pyytää asiassa Uudenkaupungin kaupungin sekä Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa 2.5.2025 mennessä. Lausuntopyynnön liitteenä on selvitys Uudenkaupungin sekajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäisen kuljetuksen kuljetusjärjestelmiä koskevien päätösten tekemisestä. Selvityksessä kerrotaan seuraavaa:

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta on toimialueellaan jätelain 23 §:n mukainen kunnan jätehuoltoviranomainen. Lautakunnan toimialueeseen kuuluvat kunnat ovat Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Parainen, Pöytyä, Raisio, Rusko, Salo, Sauvo, Turku ja Uusikaupunki. Jätehuoltolautakunnan tehtävänä on hoitaa sille jätelaissa ja Turun kaupungin hallintosäännössä annetut tehtävät.

Turun kaupungin hallintosäännön mukaan lautakunta päättää mm. kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestelmästä (jätelaki 36-38 §). Toimialueella sekajätteitä ja lietteitä kuljetetaan vielä tällä hetkellä sekä kunnan järjestämässä kuljetuksessa että vanhan jätelain mukaisessa ns. sopimuserusteisessa jätteenkuljetuksessa, mutta toimialueen muiden kuntien osalta on tehty päätökset kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymisestä sekä sekajätteiden että lietteiden osalta. Lietteiden osalta kunnan järjestämään kuljetukseen

siirrytään vuoden 2026 loppuun mennessä ja sekajätteen osalta vuoden 2029 loppuun mennessä.

Uudenkaupungin osalta Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnassa on vireillä jätelain 35 §:n mukaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavien kuljetusjärjestelmiä koskevien päätösten valmistelu. Jätehuoltolautakunnan on päätettävä siitä, siirrytäänkö sekajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäisessä kuljetuksessa jätelain 36 §:n mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen vai 37 §:n mukaiseen kiinteistönhaltijan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Jätelain (646/2011) 149 §:n mukaan kunnissa, joissa vuoden 1993 jätelaissa tarkoitettu järjestetty jätteenkuljetus on hoidettu sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, on tarkasteltava jätteenkuljetuksen järjestämistä lain 37 §:ssä säädettyjen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehtävä asiassa päätös viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jätelaki on tullut voimaan 1.5.2012, joten lainkohdassa tarkoitetut tarkastelut ja päätökset olisi pitänyt tehdä 1.5.2013 mennessä.

Uudenkaupungin jätehuoltoviranomaisena aiemmin toiminut Uudenkaupungin tekninen lautakunta on 26.3.2013 § 40 päättänyt, että Uudenkaupungin kaupungin jätehuolto järjestetään kiinteistönhaltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena asemakaava-alueilla. Päätöksessä ei ole tarkennettu, mitä jätelajeja se koskee. Päätös ei koske asemakaava-alueiden ulkopuolisia alueita, joten niillä on edelleen käytössä vanhan jätelain mukainen sopimusperusteinen jätteenkuljetus. Koska asemakaava-alueiden ulkopuolistenkin alueiden osalta edellytetään jätelain 149 §:n mukaista päätöksentekoa, on jätehuoltolautakunnassa ryhdytty valmistelevaan tarvittavia päätöksiä.

Jätelain 37 §:n perusteella jätehuoltolautakunnan velvollisuutena on kuljetuksesta päättämisen lisäksi seurata ja valvoa aiemman kiinteistönhaltijan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtymistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä asia uudelleen.

Jätelain 35 §:n mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että sen vastuulle kuuluvan sekajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetukset järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä paikasta joko kunnan järjestämänä tai kiinteistön haltijan järjestämänä kuljetuksena (*kiinteistöittäinen jätteenkuljetus*). Kunnan eri alueilla ja eri jätelajeille voi olla käytössä eri jätteenkuljetusjärjestelmät.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa (jätelaki 36 §) LSJH kilpailuttaa kuljetukset keskitetysti urakka-alueittain ja ainoastaan LSJH:n lukuun toimivat, kilpailutuksen voittaneet kuljetusyritykset saavat kuljettaa kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä. Kilpailutukset on suoritettava jätelain ja hankintalain mukaisesti ottaen huomioon mm. kuljetusyritysten tasapuoliset mahdollisuudet osallistua jätteenkuljetuspalvelujen tuottamiseen.

Kunnan järjestämässä kuljetuksessa jätehuoltolautakunta hyväksyy kunnan jätemaksujen perusteet hyväksymässään taksassa ja määrää jätemaksut maksettavaksi taksan mukaisesti. LSJH laskuttaa jäteastioiden sekä saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennysmaksut suoraan kiinteistöjen haltijoilta. Kunnan jätemaksut ovat julkisia ja julkisoikeudellisia. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa LSJH järjestää myös jätemaksujen laskutuksen ja jätteenkuljetukseen liittyvän asiakaspalvelun.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa (jätelaki 37 §) vastuu kuljetuksen järjestämisestä on kiinteistön haltijalla. Kiinteistön haltija on velvollinen sopimaan kuljetuksen järjestämisestä ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin hyväksytyn kuljetusyrityksen kanssa. Kiinteistön haltijan ja kuljettajan välinen sopimus on yksityisoikeudellinen. Myös kuljetusyrityksen laskuttama jätemaksu on yksityisoikeudellinen ja perustuu kiinteistön haltijan ja kuljetusyrityksen väliseen sopimukseen. Kuljetusyritys maksaa kuljettamastaan jätteestä lautakunnan hyväksymän taksan mukaisen julkisoikeudellisen käsittelymaksun LSJH:lle toimittaessaan kuljettamansa jätteet LSJH:n osoittamaan vastaanottoaikaan.

Kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen alueella voi toimia samanaikaisesti useampia keskenään kilpailevia kuljetusyksityisiä, jotka järjestävät myös omien jätemaksujensa laskutuksen ja asiakkaidensa asiakaspalvelut. Kiinteistönhaltijan järjestämä kuljetus vastaa pääpiirteissään vuoden 1993 jätelain mukaista sopimusperusteista jätteenkuljetusta.

Sekajätteen ja lietteiden kuljetusjärjestelmästä riippumattomia asioita

Kuljetusten käytännön järjestämisestä vastaavat molemmissa kuljetusjärjestelmissä kuljetusyritykset, joiden on oltava hyväksytty jätelain mukaisesti ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. LSJH:lla ei ole omaa kuljetuskalustoa eikä kuljettajia.

Kunnan vastuulle kuuluvassa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on kuljetusjärjestelmästä riippumatta noudatettava jätelakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja kunnallisia jätehuoltomääräyksiä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, kiinteistönhaltijat ovat velvollisia luovuttamaan sekajätteet ja lietteet alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen kuljetukseen, ja jätteen kuljettajan on toimitettava ne edelleen jätehuoltomääräyksissä määrättyihin LSJH:n osoittamiin vastaanottoaikoihin. Sekajätteen ja lietteiden kuljetusjärjestelmästä riippumatta LSJH on lain nojalla velvollinen järjestämään muut jätelain mukaan kunnan vastuulle kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät, joita ovat mm:

- bio- ja pakkausjätteiden kiinteistöinen kuljetus
- sekajätteiden aluekeräys saaristokiinteistöille
- vaarallisen jätteen jätehuolto
- kunnan vastuulle kuuluvien jätteiden käsittelyn järjestäminen
- jätekeskusten ja lajitteluasemien ylläpito
- asukkaiden jätehuollon neuvonta ja tiedotus

Edellytykset kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen siirtymiselle

Jätelain 36 §:n mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (*kunnan järjestämä jätteenkuljetus*).

Jätelain 37 §:n mukaan lautakunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii kuljetuksesta kuljettajan kanssa (*kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus*). Päätös voidaan tehdä vain, jos voidaan perustellusti osoittaa, että kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) Tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin

Arviossa tarkastellaan esimerkiksi seuraavia seikkoja:

- kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvien kiinteistöjen määrä
- kuljetuspalvelujen kattavuus ja saatavuus
- kuljetushintojen kohtuullisuus ja syrjimättömyys sekä hintaerot ja niiden perusteet

- 2) Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

Arviossa tarkastellaan kokemuksia kuljetusjärjestelmän soveltamisesta, esimerkiksi:

- jätehuoltomääräysten noudattaminen
 - kiinteistöittäiseen kuljetukseen kuulumattomien kiinteistöjen määrä
 - arviota siitä, ohjautuvatko jätteet niille osoitettuihin vastaanottopaikkoihin
 - eroja eri kuljetusjärjestelmien ympäristö- ja terveysvaikutuksissa (esim. liikenteen päästöt)
 - viranomaisten mahdollisuuksia seurata ja valvoa jätteenkuljetusta
 -
- 2) Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan

Arvioinnissa tarkastellaan esimerkiksi seuraavia seikkoja:

- alueella toimivat yritykset ja jätteenkuljetusten merkitys niiden toiminnassa
- eri kokoluokan uusien yritysten syntyminen sekä yritysten poistuminen keskitetyn kilpailutuksen myötä,
- vaikutukset viranomaisten ja kunnan jätehuoltoyhtiön työmäärään
- vaikutukset kiinteistön haltijoille aiheutuviin kustannuksiin ja työmäärään

Jätelain perusteluiden (HE 199/2010) mukaan päätösvallan rajaaminen edellä esitetyllä tavalla on tarpeen, jotta *kunta varmistuu vastuulleen säädetyn jätteen osalta jätteenkuljetuspalvelujen saatavuudesta, laadukkuudesta ja toimivuudesta myös silloin, kun kuljettajan valinta jätetään kiinteistön haltijan päätettäväksi.*

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen käyttöönoton edellytykset ovat tiukemmat kuin vanhan jätelain mukaisen sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen käyttöönoton edellytykset. Tämä on jätelain perustelujen mukaan tarpeen erityisesti kiinteistön haltijoiden oikeussuojan turvaamiseksi, joiden on sovittava oman kuljetuspalvelunsa järjestämisestä.

Päätöksenteko asiassa

Jätelain mukaisesti jätehuoltolautakunnan on tehtävä kuljetusjärjestelmäasiassa hallintolain mukainen valituskelpoinen päätös. Päätös on perusteltava ja siinä on ilmoitettava, mitkä seikat ovat vaikuttaneet asian ratkaisuun. Ennen päätöksen tekemistä lautakunnan on varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 41 §:ssä.

Jos päätetään siirtymisestä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohdasta, joka voi olla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Kunta voi kuitenkin päättää aikaisemmasta lakkaamisajankohdasta alueella, jolla jätteenkuljetuspalvelua ei ole tarjolla tai sen saatavuus on merkittävästi heikentynyt ja tästä voi seurata roskaantumista taikka haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Esittelijä: Ympäristönsuojelupäällikkö Susanna Puottula

Päätösehdotus: Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ympäristönsuojeluviranomaisena Uudessakaupungissa toimii ympäristö- ja lupalautakunta, jonka tehtäviin kuuluu jätelain valvontaviranomaisena toimiminen. Ympäristö- ja lupalautakunta tarkastelee kuljetusjärjestelmäkysymystä jätelain valvontaviranomaisen näkökulmasta, jolloin tärkeintä on pohtia, toteutuuko jätelain määräysten noudattaminen, ja miten jätelain valvontaviranomaisen tehtävän hoitaminen sujuisi parhaiten.

Sekajätteen ja lietteen kuljetusjärjestelmää koskevan päätöksen tekeminen jätehuoltolautakunnassa Uudenkaupungin osalta tulee tehdä, koska jätelain edellyttämä päätös asiasta puuttuu Uudessakaupungissa asemakaava-alueita lukuun ottamatta.

Valvontaviranomaisella ei ole ajantasaista tietoa jätehuoltoon liittymättömistä kiinteistöistä. Oletettavasti jätehuolto Uudenkaupungin alueella on enimmäkseen kunnossa, sillä ilmoituksia puutteellisesta jätehuollosta tai roskaantumisesta tulee harvoin. Valvontaresurssit ovat kuitenkin rajalliset, joten asiaa ei ole pystytty laajemmin selvittämään.

Valvontaviranomaisen työn hoitamisen kannalta arvioituna kunnan järjestämä jätteenkuljetus on perusteltua. Asiakastiedot ja jätteenkuljetuksia koskevat tiedot ovat yhden rekisterinpitäjän ylläpitämiä, jolloin tiedot ovat paremmin saatavilla. Kilpailutetut kuljetusyrittäjät toimivat suoraan LSJH:n lukuun, jolloin tiedot kuljetuksista ja asiakkuuksista ovat järjestelmällisemmin rekisterissä. Kunnan järjestämä jätehuolto tavoittaa varmemmin ja säännöllisemmin jokaisen kiinteistön, jolloin varmistutaan siitä, että jokainen kiinteistö on tasapuolisesti jätehuollon piirissä. Uudessakaupungissa on vaikeiden kulkuyhteyksien päässä kiinteistöjä, mm. saarikiinteistöt ja mantereiden huonojen tieyhteyksien päässä olevat kiinteistöt, joissa lain velvoitteet tulee myös täyttää. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tavoitetaan myös nämä

Uusikaupunki

kiinteistöt.

Ympäristö- ja lupalautakunta pitää tärkeänä, että arviointikriteerit on kattavasti selvitetty ennen jätehuoltoviranomaisen päätöstä asiassa. Näin pystytään osoittamaan, että päätös on tehty perustellusti.

Päätös:

Lautakunta päätti antaa lausunnon Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnalle edellä esitetyn mukaisesti.
